

UCHWAŁA SĄDU NAJWYŻSZEGO

z dnia 15 grudnia 2005 r.

**w sprawie ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
przeprowadzonych w dniu 25 września 2005 r.**

Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych:

przewodniczący, Prezes Sądu Najwyższego: Walerian Sanetra,

sędziowie Sądu Najwyższego: Krystyna Bednarczyk, Teresa Flemming-Kulesza, Katarzyna Gonera, Beata Gudowska, Zbigniew Hajn, Józef Iwulski, Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Roman Kuczyński, Jerzy Kuźniar, Jerzy Kwaśniewski, Zbigniew Myszka, Maria Tyszel, Barbara Wagner, Andrzej

Wasilewski, Małgorzata Wrębiakowska-Marzec, Andrzej Wróbel,

protokolanci: Magdalena Rączka, Hubert Piskorz

z udziałem Zastępcy Prokuratora Generalnego Ireny Okrągłej i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej Ferdynanda Rymarza,

po rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu jawnym w dniu 15 grudnia 2005 r., mając na uwadze, co następuje:

I

1. Zgodnie z art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499, ze zm.), Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych, na podstawie sprawozdania z wyborów przedstawionego przez Państwową Komisję Wyborczą oraz opinii wydanych w wyniku rozpoznania protestów, rozstrzyga o ważności wyborów oraz o ważności wyboru posła lub senatora, przeciwko któremu wniesiono protest.

2. Sprawozdanie Państwowej Komisji Wyborczej z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 25 września 2005 r. zawiera informacje o ich prawidłowym przebiegu oraz o nielicznych przypadkach naruszenia prawa wyborczego. W konkluzji Państwowa Komisja Wyborcza nie stwierdziła takich naruszeń prawa wyborczego, które mogły wywrzeć wpływ na wyniki głosowania i wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

3.1. Sąd Najwyższy w składach trzyosobowych rozpoznał 136 protestów wyborczych. Wyłącznie wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej dotyczyło 26 spraw; również 26 spraw dotyczyło wyłącznie wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, a większość (84 sprawy) odnosiła się jednocześnie do wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

3.2. W 5 postanowieniach, dotyczących protestów złożonych przez kilku lub kilkunastu wyborców, Sąd Najwyższy ocenił prawidłowość wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych w okręgu nr 27 w Częstochowie. We wszystkich postanowieniach uznał, że został naruszony art. 200 Ordynacji wyborczej. Na karcie do głosowania nie zostały bowiem zamieszczone nazwy lub skróty nazw komitetów wyborczych zgłaszających kandydatów na senatorów. Dlatego w tych postanowieniach Sąd Najwyższy w składach trzyosobowych na podstawie art. 72 Ordynacji wyborczej stwierdził, że karty do głosowania były nieważne, i uznał, iż miało to (w 3 postanowieniach) lub mogło mieć (w 2 postanowieniach) wpływ na wynik wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w okręgu nr 27. Sąd Najwyższy, rozpoznając te protesty, nie podzielił poglądów Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej, Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej w Częstochowie, wg których naruszenie art. 200 Ordynacji wyborczej nie spowodowało nieważności kart do głosowania i nie miało wpływu na wynik wyboru senatorów w okręgu nr 27.

Zgodnie z art. 60 Ordynacji wyborczej głosowanie odbywa się przy pomocy urzędowych kart do głosowania, a treść karty do głosowania określają przepisy szczególne ustawy (w tym jej art. 200). Dlatego Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych stwierdza, że nie jest urzędowo ustaloną kartą do głosowania w rozumieniu

art. 60 w związku z art. 72 Ordynacji wyborczej karta, na której — wbrew wymaganiom art. 200 Ordynacji wyborczej — nie umieszczono nazw komitetów wyborczych zgłaszających kandydatów, co ustawodawca uznał za niezbędną informację dla wyborców. W związku z tym głosowanie w okręgu wyborczym nr 27 zostało przeprowadzone przy użyciu kart nieważnych (art. 72 Ordynacji wyborczej). Nieważnych kart nie uwzględnia się zaś przy ustalaniu wyników głosowania w obwodzie (art. 203 ust. 1 pkt 3 Ordynacji wyborczej), a w konsekwencji przy ustalaniu wyników wyborów w okręgu (art. 205 ust. 1 Ordynacji wyborczej).

Sąd Najwyższy w składzie 3 sędziów za uzasadniony uznał także protest dotyczący wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w okręgu nr 32 w Kielcach i stwierdził, że zarzut popełnienia przestępstwa z art. 248 pkt 6 k.k. jest uzasadniony, co mogło mieć wpływ na wynik wyborów w tym okręgu. Uzasadniony był bowiem zarzut naruszenia art. 196 Ordynacji wyborczej polegający na zbieraniu podpisów na listach poparcia kandydatów Samoobrony RP, niezawierających nazwisk kandydatów, lecz tylko oznaczenie komitetu wyborczego. Żaden z trzech kandydatów zgłoszonych na podstawie tych list nie uzyskał jednak mandatu, i dlatego Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych stwierdził brak podstaw do unieważnienia wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w tym okręgu.

3.3. W odniesieniu do 10 protestów Sąd Najwyższy wydał opinię, że są one uzasadnione, lecz stwierdzone naruszenia prawa nie miały wpływu na wynik wyborów. W tych sprawach nastąpiło błędne ustalenie wyników głosowania, obejmujące od jednego do 27 głosów. Przyczynami zniekształcenia rzeczywistego wyniku głosowania było nieprawidłowe kwalifikowanie głosu jako nieważnego lub — najczęściej — omyłkowe wpisywanie liczby głosów oddanych na danego kandydata do sąsiedniej rubryki protokołu. Jednak z uwagi na znaczne różnice głosów między poszczególnymi kandydatami nie miało to wpływu na wynik wyborów. W odniesieniu do wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej Sąd Najwyższy wziął także pod uwagę, że głosy błędnie zaliczone innemu kandydatowi z tej samej listy wyborczej są wliczane do ogólnej liczby głosów uzyskanych przez dany komitet wyborczy, a także, iż w kilku przypadkach wynik wyborów danego komitetu wyborczego był bardzo odległy od wynikającego z art. 133 ust. 1 Ordynacji wyborczej wymagania uzyskania co najmniej 5 % ważnie oddanych głosów w skali kraju, co jest niezbędne do udziału w podziale mandatów.

3.4. Protestów nieuzasadnionych wpłynęło 14, w tym 9 odnoszących się jednocześnie do wyborów do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Bez dalszego biegu Sąd Najwyższy pozostawił 90 protestów, jako że nie spełniały one wymagań przewidzianych Ordynacją wyborczą, a w jednej sprawie protest został zwrócony.

4. Prokurator Generalny wniósł o podjęcie uchwały stwierdzającej:

(1) ważność wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 25 września 2005 r.,

(2) ważność wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 25 września 2005 r., z wyjątkiem wyborów przeprowadzonych w okręgu wyborczym nr 27 obejmującym powiaty częstochowski, kłobucki, lubliniecki i myszkowski oraz miasto na prawach powiatu Częstochowę, (3) nieważność wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w okręgu wyborczym nr 27 oraz wygaśnięcie mandatów wybranych w powyższym okręgu wyborczym senatorów Rzeczypospolitej Polskiej Jarosława Waclawa Laseckiego i Czesława Wincentego Ryszki, jak też zarządzającej przeprowadzenie ponownych wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w okręgu wyborczym nr 27.

5. Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej wniósł o stwierdzenie ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 25 września 2005 r.

II

Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych, po rozważeniu sprawozdania Państwowej Komisji Wyborczej i opinii w sprawach z protestów wyborczych, przy uwzględnieniu obwieszczeń Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 września 2005 r. o wynikach wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 25 września 2005 r. (Dz. U. Nr 195, poz. 1626 i 1627) oraz biorąc pod uwagę wnioski Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej, na podstawie art. 101 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 82 ust. 1—3 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499, ze zm)

1. stwierdza ważność wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 25 września 2005 r.;

2. stwierdza ważność wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 25 września 2005 r., z wyjątkiem wyborów w okręgu wyborczym nr 27;

3. stwierdza nieważność wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w okręgu wyborczym nr 27 z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Częstochowie w części obejmującej czynności wyborcze od zarządzenia wydrukowania kart do głosowania i postanawia w tym zakresie ponowić postępowanie wyborcze;

4. stwierdza wygaśnięcie mandatów senatorów Jarosława Waclawa Laseckiego i Czesława Wincentego Ryszki.

Przewodniczący: *Walerian Sanetra*
Prezes Sądu Najwyższego

Sędziowie Sądu Najwyższego: *Krystyna Bednarczyk, Teresa Flemming-Kulesza, Katarzyna Gonera, Beata Gudowska, Zbigniew Hajn, Józef Iwulski, Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Roman Kuczyński, Jerzy Kuźniar, Jerzy Kwaśniewski, Zbigniew Myszka, Maria Tyszel, Barbara Wagner, Andrzej Wasilewski, Małgorzata Wrębiakowska-Marzec, Andrzej Wróbel*